

pa je bilo, kakor da je prišel ta vzdih iz daljne daljave, od tam, kjer se vojskujeta oče in bratec... Zavzdihnila sta pač v daljni daljavi oče in bratec ter si zaželela domov, ker je zdaj sveti večer... In še bolj so se sključili vsi trije, mati, Mina in Zdenko, hiteli so globoko upognjeni naprej v hrib, in še bolj so padale na nje sence ter jih zavijale v skrivnostno tajinstvenost in v žalost, ki je ležala v njihovih dušah...

O božje Dete, Kralj miru, utolaži žalostna srca!

Cvetinimirski.

SVETA NOČ.

E po štiridesetih letih se spominjam iz svojih otroških let na majhno pravljico o rojstvu Jezusovem, ki mi jo je babica pripovedovala. In kar miha me, da jo še enkrat povem.

Bilo je o Božiču. Vsi so se odpeljali v cerkev, razen babice in mene. Mislim, da sva bili v celi hiši prav sami doma. Midve nisva mogli, ker je bila ena premlada, druga pa prestara. Obe sva bili prav žalostni, ker nama ni bilo dano slišati božično pesem in gledati lučice pri polnočnici. Pa ko sva tako sedeli v svoji samoti, je začela babica pripovedovati:

»Živel je mož, ki je odšel v temno noč, da bi dobil na posodo iskro ognja. Šel je od hiše do hiše, trkal in prosil: »Zlati ljudje moji, pomagajte mi! Ravnokar mi je žena povila dete, zanetiti moram ogenj, da ogrejem njo in detece.«

Noč pa je bila globoka, vse je spalo, nihče ga ni čul.

Mož pa je hodil in hodil. Naposled je zagledal tam daleč na obzorju ognjen žar. Krenil je v tisto smer in videl, da pod milim nebom gori ogenj. Tropa belih ovac je ležala okoli ognja in spala in postaren pastir je bdel nad čedo.

Ko pa je prišel mož, ki si je hotel izposoditi iskro ognja, do ovac, je zagledal, da so ležali pastirju pri nogah trije veliki psi in spali. Vsi trije so se prebudili, ko se je mož približal. Odprli so svoja široka žrela in začeli lajati. A čudo prečudno, najmanjšega glasu ni bilo slišati. Mož je videl, kako se jim jezi dlaka na hrbtu, videl, kako se jim iskrijo ostri, beli zobje v ognjenem žaru, in kako so se vrgli vanj. Čutil je, kako ga je eden zagrabil za nogo, drugi za roko, in da se mu je eden obesil na tilnik. Ali čeljusti in zobje, s katerimi so ga hoteli psi popadati, jim niso bili poslušni, in mož ni trpel najmanjše škode.

Že je hotel naprej, da bi našel, kar je potreboval. Ali ovce so ležale tako na gosto druga pri drugi, hrbet ob hrbtu, da ni mogel naprej. Tedaj

je stopal mož živalim na hrbte in je korakal preko njih proti ognju. In niti ena ovčica se ni predramila, niti ena se ni zgenila.«

Do tu je babica lahko nemoteno pripovedovala, ali zdaj se nisem mogla kar nič več premagovati, da ne bi vprašala: »Kako da se niso izognile, babica?« sem vprašala. »Bom precej povedala,« je odgovorila babica in pripovedovala pravljico naprej.

»Ko je bil mož že skoraj pri ognju, je pastir glavo vzravnal. Bil vam je to čmeren starec, trd do vseh ljudi. Ko je zagledal prihajajočega tujca, je pograbil dolgo, ošpičeno krepelo, ki ga je imel, kadar je pasel čedo, pa ga je porinil proti onemu. Krepelo je zasikalo in zletelo naravnost proti možu, ali preden ga je moglo zadeti, se je ognilo v stran in završelo mimo njega daleč preko polja.«

Ko je babica prišla do tukaj, sem jo zopet prekinila: »Babica, zakaj pa ni hotelo krepelo udariti moža?« Babica ni odgovorila in je pripovedovala dalje.

»Zdaj je stopil mož k pastirju in mu rekel: »Priatelj ti dragi, pomagaj mi in posodi mi iskro ognja. Ravnokar je žena povila detece, zanetiti moram ogenj, da ogrejem njo in detece.«

Pastir bi bil najrajši rekel: »Ne!«

Pa ko je pomislil, da niso mogli možu nič psi, da se mu ovce niso ognile, in da ga njegovo krepelo ni maralo zadeti, mu je bilo nekam tesno, in tujcu ni mogel odreči, za kar je prosil.

»Vzemi, kolikor potrebuješ,« je rekel starec.

Ogenj je bil pa skoraj že dogorel. Nobenega polenca in nobene vejice ni bilo več, ampak sama žerjavica. Mož pa ni imel ne lopatice, ne ponvice, v kateri bi lahko s seboj vzel žareče oglje.

Ko je pastir to videl, je rekel zopet: »Vzemi, kolikor potrebuješ.«

In že je bil vesel, da mož ne more s seboj vzeti ognja. Ali mož se je sklonil, nabral oglja z golimi rokami iz pepela in ga metal v svoj plašč. In žareče oglje ni prežgalo niti njegove roke, niti njegovega plašča, in mož ga je vzel s seboj kakor orehe in jabolka.«

Ali tedaj sem jo v tretje prekinila:

»Babica, zakaj pa žareče oglje moža ni peklo?«

»Boš že slišala,« je odgovorila babica, pa pripovedovala naprej.

»Ko je pastir, čmerni starec, vse to videl, se je začel čuditi sam pri sebi: »Joj, kakšna noč je vendar to, ko psi ne koljejo, ovce se ne plašijo, krepelo ne ubija, ogenj ne pali?«

In poklical je tujca nazaj ter ga je vprašal: »I, kakšna noč je vendar nocoj? In kako to, da tebi izkazujejo vse reči usmiljenost?«

Tedaj mu je odgovoril mož: »Jaz ti ne morem povedati, če sam ne vidiš!«

In hitel je naprej svojo pot, da bi brž zanetil ogenj in zakuril ženi in detetu.

A tedaj je pastir sklenil, da ne pusti z oči moža, dokler ne izve, kaj to pomeni. Vstal je in šel za njim, dokler ni prišel tja, kjer je bil tujec doma.

Slava Bna višavah!

In tedaj je videl pastir, da mož še koče nima, da bi prebival v njej, ampak žena njegova in dete sta ležala v skalnati špilji, kjer ni bilo nobene reči razen golih, mrzlih skalnatih sten.

Pastir je mislil, da bo bore nedolžno dete v duplini zmrznilo.

Dasi je bil mož trd, ga je to vendar genilo, in odločil se je, da bo detetu pomagal.

In snel je z rame svojo torbo in privlekel iz nje mehko belo ovčjo volno. Ponudil jo je tujemu možu ter rekel, da bi na njej postlal detetu.

Ali v tem trenutku, ko je pokazal, da more bití tudi on usmiljen, so se mu odprle oči in videl je, česar prej ni mogel videti, in slišal je, česar prej ni mogel slišati.

Videl je, da je krog njega stal gost kolobar angelčkov v srebrnih krilih.

In sleherni izmed njih je imel v roki harfo in vsi so prepevali z zvonkimi glasovi, da se je to noč rodil Odrešenik, ki bo odrešil svet.

Tedaj je umel, zakaj so bile to noč vse stvari tako blažene, da niso mogle nikogar žaliti. Angelčki pa niso stali samo krog pastirja, ampak on jih je videl povsod. Sedeli so v špilji, sedeli na vrhu in letali pod nebom; prihajali so po cesti v velikih množicah in okoli idoči so postajali in strmeli v Dete.

Vse okoli pa sam vrisk in veselje in godba in spev. Vse to je videl v temni noči, v kateri ni bil mogel prej ničesar zapaziti. In bil je toli srečen, da so se mu oči odprle, da je padel na kolena in zahvaljeval Boga.«

Ko je bila babica prišla do tukaj, je vzdihnila in rekla: »Ali to, kar je videl pastir, vidimo lahko tudi mi, zakaj angeli letajo vsako božično noč pod nebom, samo če jih zapazimo.« In potem je položila babica roko na mojo glavo, pa povzela: »Zapomni si to, zakaj to je tako resnično, kakor jaz gledam tebe, ti pa mene. Ni pa treba zato ne lučic, ne svetilk, ne meseca, ne solnca. So oči, ki umejo gledati veličastvo božje,«

Selma Lagerlöfova — Jožef Gruden.

